

Doris Jakobsen Jensen
Medlem af Inatsisartut, Siumut

Besvarelse af § 37 spørgsmål nr. 36/2023 vedrørende obligatorisk pensionsopsparing

Brevdato: 21-02-2023
Sagsnr. 2023 - 2851
Akt id. 22467198

Kære Doris Jakobsen Jensen

P. O. Box 1037
3900 Nuuk

Hermed besvares nedenstående § 37-spørgsmål.

Tel. (+299) 34 50 00

Fax (+299) 34 63 50

Spørgsmål 1: Er der lavet økonomiske analyser omkring mulig stagnering af nuværende, samt fremtidige regulær pengestrøm i samfundet, på baggrund af eftervirkningerne af den obligatoriske pensionsopsparing? Såfremt der er lavet analyser herom, kræves der en fyldestgørende redegørelse. Hvis der modsat faldt ikke er foretaget analyser, kræves en fyldestgørende redegørelse om begrundelsen af manglen.

E-mail: oed@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Svar: Ja. I forbindelse med fremsættelse af lovforslaget blev der udarbejdet en økonomisk vurdering af de forventede økonomiske konsekvenser ved gennemførelse. Herunder antallet af personer, der ville blive omfattet af lovforslaget samt betydningen for samfundsøkonomien.

Det fremgik bl.a. af forslagens afsnit 3 om forslagens økonomiske og administrative konsekvenser, at:

"En beregning på basis af skatte- og indkomstdata fra 2013 viser, at pensionsindbetalingerne vil stige med over 500 mio. kr., når en obligatorisk pensionsordning er fuldt indfasat i 2024. I beregningerne er der forudsat en uforandret bestand, dvs. der er ikke indarbejdet lønstigninger, af- og tilgang, ligesom skatteprocenten er holdt konstant. ¹

År	Stigning i pensionsindbetalinger	Heraf i fradragsberettigede grønlandske ordninger (50 %)	Mistet skatteprovenu (43%)
2018	162,3	81,1	34,9
2019	210,8	105,4	45,3

¹ Anmærkning: Der er forskel på tallene i ovenstående tabel i den grønlandske og den danske udgave af lovbemærkningerne. Af hensyn til citatets korrekthed gengives tallene, som de står i lovbemærkningerne.

2020	263,2	131,6	56,6
2021	320,1	160,0	68,8
2022	382,5	191,2	82,2
2023	450,5	225,2	96,9
2024	523,3	261,6	112,5

Tabel 1, meropsparing som følge af lovforslaget. Kilde, skatte- og indkomstdata fra

Ændringen af indkomstskatteloven på FM 2016 (FM2016/21) indebærer bl.a., at der indføres beskatning af indbetalinger til udenlandske pensionskasser.

Det samlede fald i skatteprovenu som følge af stigende indbetalinger til pensionsordninger skønnes at blive omkring 225 mio. kr., når ordningen er fuldt indfaset. Antages at 50 procent af stigningen i pensionsopsparingerne vil ske i pensionsordninger uden for Grønland, vil finansieringsbehovet udgøre 112,5 mio. kr., idet den øvrige andel ikke vil medføre et fald i skatteprovenuet.

Det nævnte fald i skatteprovenu på 112 mio. kr. vil i det væsentlige blive finansieret af et øget skatteprovenu fra beskatning af indbetalinger til udenlandske pensionsordninger. Samlet skønnes merprovenuet herfra at vil udgøre 105 mio. kr.

Restbeløbet på 7 mio. kr. forventes finansieret via udgiftsbesparelser i det offentlige.

Øget pensionsopsparing kan i et mindre omfang øge udgifterne til offentlig hjælp. Dette skyldes, at nogle af de, som i perioder modtager offentlig hjælp og i andre perioder er i beskæftigelse, i enkelte tilfælde vil have lidt færre midler til rådighed til selvforsørgelse. Dette gælder dog ikke i tilfælde, hvor de pågældende er i beskæftigelse på et område, hvor der allerede er etableret en arbejdsmarkedspension, der opfylder lovens mindstekrav. Det er ikke muligt at foretage et kvalificeret skøn over størrelsen af beløbet.

Forbrugseffekt

En obligatorisk pensionsordning vil betyde, at den enkelte borger vil spare mere op og derfor have færre penge til forbrug. Dette forventes også at få betydning for forbruget af afgiftspligtige varer. Det er ikke muligt på basis af foreliggende data at foretage et kvalificeret skøn over størrelsen af et fald i denne del af forbruget.

Langsigtet effekt

På langt sigt vil den øgede opsparing have stor betydning for de fremtidige pensionisters forbrugsmuligheder. Beregninger viser, at hver kr. indbetalt svarer til ca. 4 kr. udbetalt, hvis en borger har sparet op gennem hele sit arbejdsliv. Når den obligatoriske pensionsordning er helt indfaset vil pensionsindbetalingerne stige med ca. 520 mio. kr. årligt. Heraf skønnes ca. 112 mio. kr. at blive opkrævet i skat i forbindelse med indbetalinger til udenlandske pensionsordninger. Resten, ca. 408 mio. kr. årligt, vil efter forretning i 30-40 år blive udbetalt med ca. 1,6 mia. kr. årligt. En del af udbetalingerne vil forventeligt ske til borgere, som ikke bor i Grønland. Udbetalingerne vil dog under alle omstændigheder være af stor betydning for den samlede

samfundsøkonomi. Dels vil udbetalingerne give anledning til reducerede udbetalinger fra den offentlige alderspension, dels vil udbetalingerne give anledning til et forbrug, som vil stimulere økonomien, dels vil den del, der udbetales fra grønlandske pensionsordninger give anledning til skattebetaling."

I lovforslagets afsnit 4 om de økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet anføres:

"Samlet vurderes ca. 9.000 personer mellem 18 og 65 år ikke at indbetale til en pensionsordning i dag, førtidspensionister, studerende og personer på arbejdsmarkedsydelse eller offentlig hjælp fraregnet.

Lovforslaget indebærer, at der skal indbetales til en pensionsordning for alle, der er i beskæftigelse eller driver erhverv, og har et opsparingsgrundlag eller et overskud på 100.000 kr. eller mere.

Forudsat at de beskæftigede eller erhvervsdrivende, som ikke har en pensionsordning, har samme indkomstfordeling som de, der har en pensionsordning, skønnes den samlede udgift til pensionsindbetaling at stige med ca. 10-15 mio. kr. per procentpoint.

Det antages, at en ikke uvæsentlig del af udgiften vil blive båret af erhvervslivet enten som følge af aftaler om arbejdsmarkedspensioner eller som følge af, at de erhvervsdrivende indgår aftaler om private pensionsordninger for dem selv.

En obligatorisk pensionsordning vil betyde, at den enkelte borger vil spare mere op og derfor have færre penge til forbrug. Dette forventes også at få betydning for omsætningen i erhvervslivet. Det er ikke muligt på basis af foreliggende data at foretage et kvalificeret skøn over størrelsen af et fald i denne del af forbruget."

I forslaget afsnit 6 om konsekvenser for borgerne anføres:

"Det antages, at en ikke uvæsentlig del af udgiften vil blive båret af erhvervslivet. Den restende del af udgiften kan forventes at skulle afholdes af borgerne selv enten i form af indskud på eksisterende pensionsordninger eller etablering af nye.

Øget pensionsopsparing kan i et mindre omfang øge udgifterne til offentlig hjælp. Dette skyldes, at nogle af de, som i perioder modtager offentlig hjælp og i andre perioder er i beskæftigelse, fremover vil have lidt færre midler til rådighed til selvforsørgelse. Dette gælder dog ikke i tilfælde, hvor de pågældende er i beskæftigelse på et område, hvor der allerede er etableret en arbejdsmarkedspension, der opfylder lovens mindstekrav."

Spørgsmål 2: Set i lyset af den obligatoriske pensionsopsparing har borgere over 18 år naturligt fået forringet deres pengemæssige forbrugsmuligheder, til blandt andet køb af bolig, bil og deslige, hvor finansieringerne almindeligvis foregår via lån gennem pengeinstitutter, så hvor meget yderligere lån - inklusiv renter - har dette medført for befolkningen, særligt den yngre del? I svaret kræves der som minimum en redegørelse, over hvor meget den almene befolkning har optaget af lån, efter implementering af den obligatoriske pensionsopsparing, og hvis der ikke er redegørelse herom kræves en begrundelse af manglen.

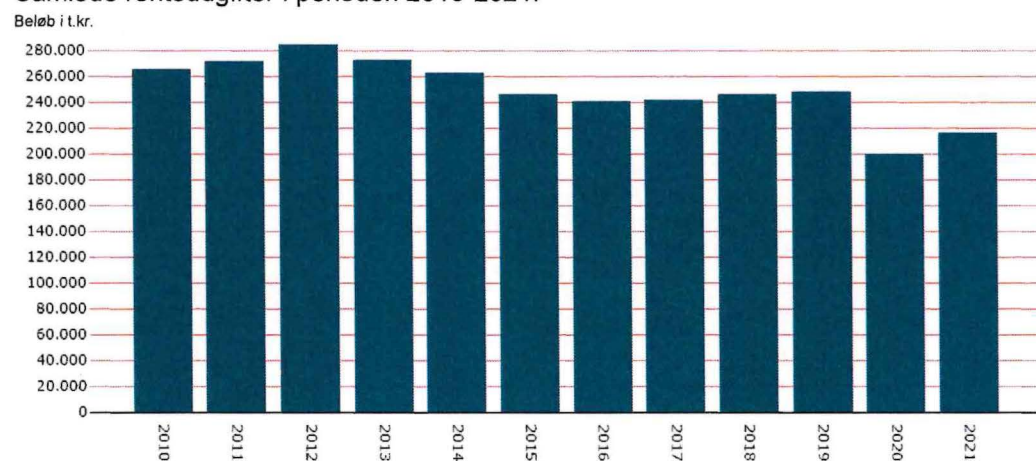
Svar: Det skal indledningsvis bemærkes, at borgernes indbetalinger til deres pensionsopsparinger er borgernes ejendom, og at de indbetalte midler med renter går tilbage til borgerne ved pensionens begyndelse. Der er derfor ikke tale om en *forringet* forbrugsmulighed, men om en *udskudt* forbrugsmulighed.

Til belysning af borgerens låne og renteudgifter er hentet oplysninger fra blandt andet Grønlands Statistik.

Graferne nedenfor er hentet dels fra Statistikbanken (<https://bank.stat.gl>) og dels fra FinansDanmark (<https://finansdanmark.dk/tal-og-data/boligstatistik/obligationsrenter>). (Overskrifter og forklaringer mv. er tilføjet.)

Ud fra tilgængelige tal ses, at udviklingen i de samlede renteudgifter overordnet set er faldende over perioden 2016 til 2021. Tilsvarende er antallet af borgere med renteudgifter, herunder antallet af yngre borgere med renteudgifter, faldende over perioden 2016 til 2021.

Samlede renteudgifter i perioden 2010-2021:

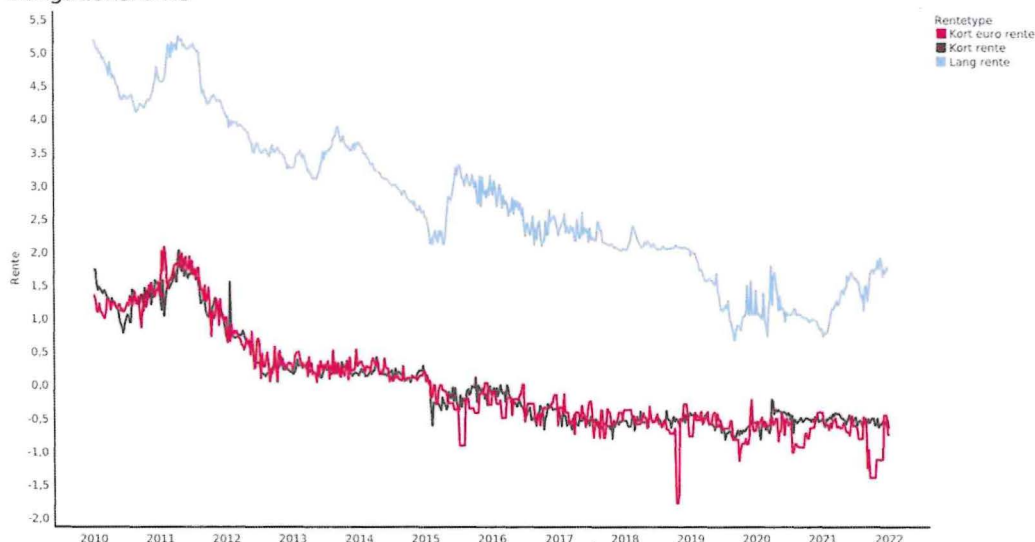

Statistikbanken: Indkomst for personer over 14 år efter tid - renteudgifter.

Af grafen ses, at de samlede renteudgifter udgjorde 265 mio. kr. i 2010 og 216 mio. kr. i 2021.

Samtidig ses, at obligationsrenten generelt har været faldende i den nævnte periode.

Obligationsrente

FinansDanmark: Obligationsrenten.

Obligationsrenten giver et overblik over renteutviklingen på realkreditlån. Af grafen ses, at obligationsrenten over perioden 2010 til 2021 overordnet set har været faldende, uagtet udsving op og ned i årenes løb. Eksempelvis udgjorde lang rente (den gennemsnitlige lange obligationsrente for realkreditobligationer i danske kroner) 5,20 pct. i januar 2010 og omkring 1,75 pct. i december 2021.

Umiddelbart antages faldet i de samlede renteudgifter at kunne henføres til de faldende renter på bl.a. realkreditlån. Dataene siger derimod ikke noget om, hvorvidt der er flere eller færre borgere som har optaget lån.

Antallet af unge med renteudgifter fordelt på 20-24 år og 25-29 år:

Antallet af personer

Statistikbanken: Indkomst for personer over 14 år efter alder og tid - renteudgifter.

Af grafen ses, at antallet af unge med renteudgifter faldt fra 2.829 personer i 2016 til 2.068 personer i 2021 for aldersgruppen 20-24 år, mens antallet af unge med renteudgifter i aldersgruppen 25-29 år steg fra 2016 til 2018, fra 3.475 personer til 3.518 personer for efterfølgende at falde til 3.219 personer i 2021.

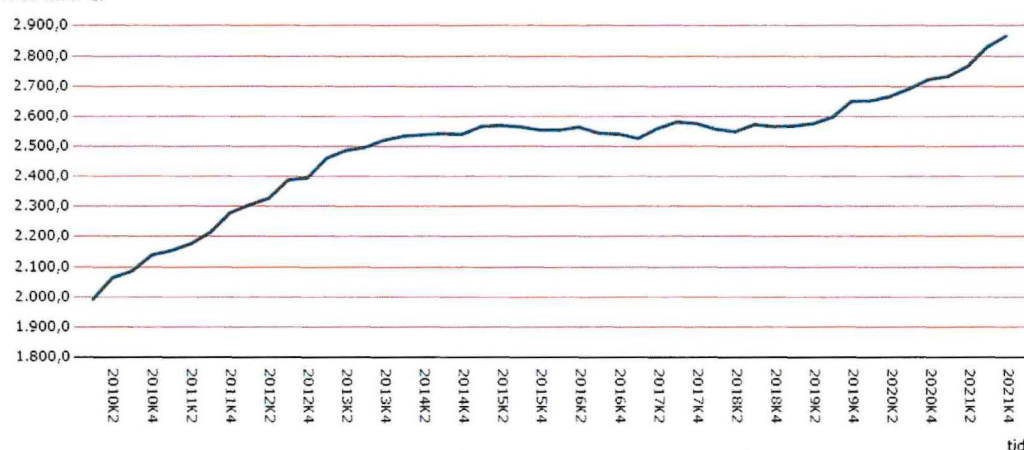
Faldet i antallet af unge mellem 20 og 29 år, som afholder udgifter til renter, kan tolkes på flere måder. En mulighed kan f.eks. være at udlånerne er blevet mere

tilbageholdende med at låne penge til de unge. En anden mulighed kan være at flere unge er blevet tilbageholdende med at optage lån.

Herudover er de samlede realkreditlån (målt i obligationsrestgæld) til boligejerne steget væsentligt fra 1,99 mia. kr. i 2010 til knap 2,87 mia. kr. i 2021. Det fremgår ikke af oplysningerne om stigningen i realkreditlån i perioden 1. januar 2018 til 31. december 2021 kan henføres til en øget omsætning af fast ejendom, højere priser på fast ejendom eller en kombination af disse forhold.

Samlet obligationsrestgæld i ejerboliger i perioden 2010-2021:

Beløb i mio. kr.

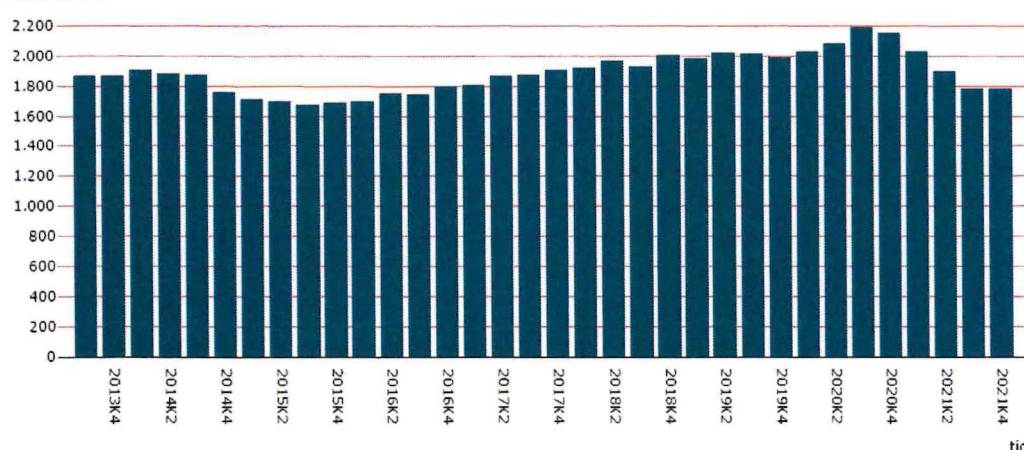
Statistikbanken: Obligationsrestgæld efter tid og ejendomskategori - ejerboliger.

I forhold til banklån ses, at disse har en del udsving over perioden 2013 til 2021, herunder også i løbet af 2016 til og med 2021. Øvrige bankudlån udgjorde 1,79 mia. kr. ultimo 2016, 1,90 mia. kr. ultimo 2017, 2,0 mia. kr. ultimo 2018, 1,98 mia. kr. ultimo 2019, 2,15 mia. kr. ultimo 2020 og 1,78 mia. kr. ultimo 2021.

Det fremgår ikke hvad der er årsag til, at størrelsen af banklån er faldet i perioden. Der er mange mulige forklaringer på dette, herunder f.eks. at nogle borgere har erstattet banklån med realkreditlån.

Øvrige bankudlån i perioden 2013-2021:

Beløb i mio. kr.

Statistikbanken: Ud- og indlån fra banker ultimobalance efter tid – udlån til husholdninger. Der er ikke tal forud for 3. kvartal 2013.

Ud fra de statistiske oplysninger ovenfor ses stigningen i udlån fra realkredit at være større end faldet i udlån fra bankerne i perioden 1. januar 2018 til 31. december 2021.

Tallene siger ikke noget om hvorvidt stigningen i udlån skyldes øget omsætning af fast ejendom, eller om det afspejler et øget lånebehov hos køberne af fast ejendom. Idet långiverne er pålagt at foretage kreditvurderinger, inden de udbetaler lån til køberne af fast ejendom, forekommer det mest nærliggende at antage, at stigningen i udlån især kan henføres til øget omsætning af fast ejendom.

Det er ikke muligt på baggrund af de foreliggende tal at foretage en generel vurdering af, hvorvidt implementering af obligatorisk pensionsopsparing har medført behov for yderligere lånoptagning eller forhindret en sådan mulighed. Hverken som helhed i befolkningen eller blandt de unge. Meget tyder dog på, at stigningen i udlån skyldes øget omsætning af fast ejendom, snarere end behovet for øget lånoptagelse.

Spørgsmål 3: Da lovdkastet til den obligatoriske pensionsordning var under behandling hos Inatsisartut, blev det fremført at ordningen, blandt andet, kunne have en negativ påvirkning hos de mindre bemidlede i samfundet. Så, set i bakspejlet, er det Naalakkersuisuts opfattelse, at udformningen af den gældende lovgivning er virket efter hensigten, især hos de mindre bemidlede?

Svar: Da lovforslaget blev sendt i høring i 2016 var det hensigten, at alle uanset indkomst skulle spare op til en pensionsordning. Men efter høringsrunden blev der tilføjet to regler, der tager højde for borgere med de laveste indkomster. For det første blev de laveste indkomster fritaget for opsparingspligt. For det andet blev der indført en gradvis indfasning af opsparingspligten, således at de laveste indkomster, der er omfattet af ordningen, ikke skal betale den fulde opsparingsprocent.

I dag indtræder opsparingspligten først, når indkomsten overstiger 125.000 kr. og det er først, når indkomsten er 175.000 kr. eller mere, at opsparingsprocenten når op på 7 pct.

Som oplyst i brev af 22. oktober 2022 til Finans- og Skatteudvalget udgjorde borgere med en indkomst på mellem 125.000-175.000 kr. kun 6,65 pct. af det samlede antal borgere med en uopfyldt opsparingsforpligtelse i 2021. Mere end 75 pct. af den samlede uopfyldte opsparingsforpligtelse stammede fra borgere med en indkomst over 300.000 kr. I forlængelse heraf kan det tilføjes, at fordelt på køn stammer ca. 80 pct. af den samlede uopfyldte opsparingsforpligtelse fra mænd, mens 20 pct. stammer fra kvinder.

Det er Naalakkersuisuts opfattelse, at loven om obligatorisk pension tager hensyn til de mindre bemidlede, samtidigt med at der er sikret balance mellem borgernes aktuelle indbetalinger og målet om en rimelig økonomi, når man når pensionsalderen.

Borgere, som arbejder uden en overenskomst, var før loven ikke sikret en pensionsopsparing, selv om de tjener det samme eller mere end en SIK ansat. Det er netop denne gruppe borgere, som er godt hjulpet af loven, den dag de går på pension. Loven sikrer, at de får indbetalt til en pensionsordning på omtrent samme niveau som ansatte på SIK overenskomster. De økonomiske konsekvenser for den enkelte, er ikke mere vidtgående end for en ansat på en SIK overenskomst.

Spørgsmål 4: Efter implementeringen af den obligatoriske pensionsordning hævede man så senere pensionsalderen, corona pandemien hærgede, økonomien blev alvorligt ramt, usædvanligt høj inflation, og set i lyset af de mange andre uforudsete samfundsmæssige udfordringer som skete, har disse givet anledning til, at Naalakkersuisut anser det naturligt at revurdere denne lov?

Svar: Målene med loven var at understøtte en holdbar offentlig økonomi og forbedre fremtidens pensionisters levestandard. Disse mål er fortsat helt centrale og de senere års uro har kun understreget nødvendigheden af at holde fast i de mål.

Obligatorisk pension er et centralt redskab til at sikre, at fremtidens alderspensionister ikke er tvunget til at arbejde for at supplere deres alderspension. Alderspensionen vil blive suppleret med indkomst fra borgernes egen pensionsopsparing. Samtidig vil udbetalinger fra private pensionsopsparinger mindske presset på de offentlige budgetter

I forbindelse med aftalen om finansloven for 2022 blev det besluttet at udføre et servicetjek af loven. Dette førte til, at Inatsisartutloven blev ændret på efterårssamlingen 2022.

Loven må derfor anses for tilpasset de økonomiske udfordringer, der er opstået efter lovens vedtagelse og implementering.

Det bemærkes, at det der presser den grønlandske økonomi, er holdbarhedsproblemet, hvor der i de kommende år er udsigt til færre indtægter og flere udgifter, hvis det nuværende velfærdsniveau skal bevares.

Til forskel fra mange andre lande har landets økonomi ikke fået et tilbageslag med nedgang i de økonomiske aktiviteter, høje inflationstal m.v. Men der er brug for at fremtidssikre økonomien og velfærdssamfundet og dette kræver reformvillighed og vilje til at tage ansvar for fremtiden.

Spørgsmål 5: Såfremt der ikke kan fremkommes fyldestgørende besvarelser for de stillede spørgsmål, hvad er så mulighederne for fremskaffelse af disse redegørende besvarelser, hvor de økonomiske aspekter ligeledes uddybes?

Svar: Jeg håber med ovenstående at have besvaret de stillede spørgsmål.

Jeg er naturligvis til rådighed, såfremt der er ønsker om en uddybning af dele af svarene, eller hvis der er nye spørgsmål.

Inussiarnersumik inuulluaqquillunga

Med venlig hilsen

Naaja H. Nathanielsen